

การปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยตามการรับรู้ของตนเอง
และครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวพวงพยอม ศรีทาบักิ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริชญ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2529

ISBN 974-566-360-3

013362

I 16637067

๒

ACADEMIC SUPERVISORY PERFORMANCE OF THAI LANGUAGE HEADS OF
DEPARTMENT AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND THAI LANGUAGE
TEACHERS IN THE NORTHEASTERN SECONDARY SCHOOLS

Miss Phuangpayom Srihabut

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
การบริการรับรู้อตนเองและครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

นางสาวพวงพยอม ศรีหามักิ

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เทียบรชอม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษากามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย ทิศาณบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์ทรัพย์)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เทียบรชอม)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ยุพิน พิพิธกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา อังวัณกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการ ของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
ตามการรับรู้ของตนเองและครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อนิสิต

นางสาวทวงพยอม ศรีหาบัก

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต คุ้มชอบ

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านต่างๆดังนี้คือ ด้านหลักสูตร จุดประสงค์
เนื้อหาและหนังสือเรียน วิธีสอน สื่อการสอน กิจกรรมประกอบการสอนและกิจกรรมเสริม
หลักสูตร การวัดและประเมินผล และด้านความก้าวหน้าทางวิชาการของครูผู้สอนภาษาไทย

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครู
ภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด เป็นแบบตรวจคำตอบ แบบมาตราส่วน
ประเมินค่าและแบบให้ตอบโดยอิสระ สำหรับหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูผู้สอน
ภาษาไทย แล้วส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย 154 คน ครูภาษาไทย
402 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 85 โรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที แล้วนำข้อมูลเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยปฏิบัติมากเกี่ยวกับงานนิเทศทางวิชาการด้านหลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา และหนังสือเรียน กิจกรรมประกอบการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ แต่เห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านวิธีสอนน้อย ส่วนด้านสื่อการสอน ครูภาษาไทย เห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านนี้บ้าง แต่ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเห็นว่าตนเองปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านนี้มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตร เห็นว่ามีการปฏิบัติบ้างในเรื่องการจัดโครงการนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตรแก่ครูเป็นระยะ

ด้านจุดประสงค์ เห็นว่ามีการปฏิบัติมากในเรื่องการส่งเสริมให้ครูที่สอนรายวิชาเดียวกันร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และท่าแผนการสอน และเห็นว่าการศึกษาชี้แจงให้ครูเข้าใจความแตกต่างของจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทางมีการปฏิบัติบ้าง

ด้านเนื้อหาและหนังสือเรียน เห็นว่ามีการปฏิบัติมากในเรื่องการร่วมกับครูพิจารณาเลือกซื้อและเลือกใจหนังสือเรียน และเห็นว่าการศึกษาชี้แจงให้ครูเข้าใจเนื้อหาวิชาอย่างถูกต้องก่อนที่จะสอน มีการปฏิบัติบ้าง

ก้านวิธีสอน เห็นว่ามีการปฏิบัติมาก ในเรื่องการแนะนำ
ให้ครูแจจุกประสงค์การเรียนรู้ก่อนสอนแต่ละคาบ และเห็นว่า การเข้าเขียนชั้นเรียน
เพื่อสังเกตการสอนและให้คำแนะนำแก่ครู มีการปฏิบัติน้อย

ก้านสื่อการสอน เห็นว่ามีการปฏิบัติมาก ในเรื่องการจัดแจง
ให้ครูเห็นประโยชน์ของการใช้สื่อการสอน และเห็นว่า การแนะนำให้ครูทำสถิติ
ในการใช้สื่อการสอนแต่ละชนิด มีการปฏิบัติน้อย

ก้านกิจกรรมประกอบการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เห็นว่า
มีการปฏิบัติมาก ในเรื่องการสอนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

ก้านการวัดและประเมินผล เห็นว่ามีการปฏิบัติมาก ในเรื่อง
การจัดแจงให้ครูทำหลักฐานการวัดและประเมินผลอย่างเรียบร้อยและเห็นว่า การ
ส่งเสริมให้ครูสร้างการวางวิเคราะห์หลักสูตร มีการปฏิบัติน้อย

ก้านความก้าวหน้าทางวิชาการ เห็นว่ามีการปฏิบัติมาก
ในเรื่องการสอนส่งเสริมให้ครูเข้าอบรม สัมมนาทางวิชาการ และเห็นว่า การส่งเสริม
ให้ครูทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย มีการปฏิบัติน้อย

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครู
ภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยใน
ก้านหลักสูตร เนื้อหาและหนังสือเรียน กิจกรรมประกอบการสอนและกิจกรรมเสริม
หลักสูตร การวัดและประเมินผล และก้านความก้าวหน้าทางวิชาการของครู ปรากฏว่า
ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 แต่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
นิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยก้านจุกประสงค์ วิธีสอน และก้านสื่อ
การสอนแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

Thesis Title Academic Supervisory Performance of Thai Language Heads of Department as Perceived by Themselves and Thai Language Teachers in the Northeastern Secondary Schools

Name Miss Phuangpayom Srihabut

Thesis Advisor Professor Sucharit Pienchob, Ed. D.

Department Secondary Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

Purposes

1. To study the opinions of Thai language heads of department and Thai language teachers concerning academic supervisory performance of Thai language heads of department in Northeastern secondary schools in the following aspects:- curriculum, objectives, content and textbooks, teaching methods, instructional media, instructional activities and extra curricular activities, measurement and evaluation and academic progress.

2. To compare the opinions of Thai language heads of department and Thai language teachers concerning academic supervisory performance of Thai language heads of department in Northeastern secondary schools.

Procedures

The researcher constructed a series of questionnaires

consisting of check-list, rating scale, and open-ended questions. The questionnaires were then sent to 154 Thai language heads of department and 402 Thai language teachers from 85 government secondary schools in the northeastern region. The data were tabulated and analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test and presented in tables with description.

Findings

1. The Thai language heads of department and Thai language teachers agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in the aspects of curriculum, objectives, content and textbooks, instructional activities and extra curricular activities, measurement and evaluation, and academic progress, but Thai language heads of department performed academic supervision in the aspect of instructional methods at the low level. The Thai language teachers thought that Thai language heads of Department performed academic supervision in the aspect of instructional media at the low level, while the Thai language heads of department thought that they performed academic supervision in the aspect of instructional media at the high level.

The Thai language heads of department and Thai language teachers agreed that Thai language heads of department performed academic supervision in each aspect as follows.

In the aspect of curriculum, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the low level in organizing supervision project concerning the curriculum.

In the aspect of objectives, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in promoting the teachers who taught the same subject to write learning objectives and prepared lesson plan together. But in helping the teachers to understand the difference between enroute and terminal-objectives, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

In the aspect of content and textbooks, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in working with the teachers in selecting, buying and using textbooks. But in explaining the content to the teachers before teaching, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

In the aspect of instructional methods, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in suggesting the teachers to describe learning objectives before teaching in each period. But in visiting classes to observe and guide teachers, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

In the aspect of instructional media, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in explaining the teachers about the advantages of using instructional media. But in guiding the teachers to collect the data concerning using each kind of instructional media, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

In the aspect of instructional activities and extra curricular activities, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in promoting the teachers to organize the extra curricular activities to enrich the students' Thai language skills.

In the aspect of measurement and evaluation, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in explaining to the teachers how to keep documents concerning measurement and evaluation in systematic order. But in promoting teachers to construct curriculum analytical tables, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

In the aspect of academic progress, they agreed that Thai language heads of department performed academic supervision at the high level in promoting the teachers to attend inservice training and academic seminar. But in promoting the teachers to conduct research concerning Thai language instruction, both groups agreed that Thai language heads of department performed at the low level.

2. There was no significant difference at the 0.05 level between the opinions of Thai language heads of department and Thai language teachers concerning academic supervisory performance of Thai language heads of department in the aspects of curriculum, content and textbooks, instructional activities and extra curricular activities, measurement and evaluation, and academic progress.

But there was a significant difference at the 0.05 level between the opinions of Thai language heads of department and Thai language

๓
teachers concerning academic supervisory performance of Thai language
heads of department in the aspects of objectives, instructional
methods, and instructional media.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์
ดร.สุจวิท เพียรชอบ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด
และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เข็มรัตนพงศ์ อาจารย์ปราวณี บุญชุ่ม
อาจารย์สุชาติ วงศ์สุวรรณ อาจารย์ศิริวิรัตน์ วงศ์สุวรรณ อาจารย์เฉลิมศรี ชูสกุลชาติ
ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถามและให้คำแนะนำปรึกษาเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ยุพิน พิพิธกุล รองศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา
อึ้งวัฒนกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทรมพรรษ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด
ขอขอบคุณ คุณสุรีย วัฒนกุล คุณพวง กลิ่นโสภณ คุณจารุวรรณ สิงห์ม่วง และเพื่อนทุกคน
ที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อทกลงเบื้องต้น.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	10
หลักการพื้นฐานของการนิเทศการศึกษา.....	13
ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	23
ความจำเป็นในการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	27
ผู้นิเทศงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	29
งานวิชาการที่จำเป็นต่อนิเทศแก่ครูภาษาไทย...	36
การปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	43

เทคนิคการนิเทศงานวิชาการแก่ครูภาษาไทย....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
4. ผลการวิจัย.....	67
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	108
กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	108
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	137
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากร.....	138
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	141
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการคำนวณ.....	184
ประวัติผู้เขียน.....	187

สารบัญญัตราง

การางที่		หน้า
1	ตัวอย่างประชากรจำแนกตามจังหวัด.....	62
2	สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	67
3	สถานภาพของครูภาษาไทย.....	70
4	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครู ภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการตาม หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	74
5	ความคิดเห็นของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านจุดประสงค์ของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	77
6	ความคิดเห็นของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านเนื้อหาและ หนังสือเรียนของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	79
7	ความคิดเห็นของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านวิธีสอนของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	82
8	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านสื่อการสอนของ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย.....	85
9	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูภาษาไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการด้านกิจกรรมประกอบ การสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา ภาษาไทย.....	88

การวาง

๓

หน้า

10	ความคิดเห็นของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลของหัวหน้ามหาวิทยาลัย ภาษาไทย.....	91
11	ความคิดเห็นของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการ ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการของหัวหน้ามหาวิทยาลัย ภาษาไทย.....	94
12	ความคิดเห็นของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทยและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศทางวิชาการ ของหัวหน้ามหาวิทยาลัยภาษาไทย.....	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย